

IRAKIN AL-HASHD AL-SHAABI – YLEISTIETOA

AL-HASHD AL-SHAABI IN IRAQ – A REVIEW

Tiivistelmä

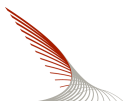
Raportissa käsitellään al-Hashd al-Shaabia, joka on vuonna 2014 järjestäytynyt irakilaisten militiaryhmittymien katto-organisaatio. Tällä hetkellä siihen arvioidaan kuuluvan 40–60 eri ryhmittymää, joista tunnetuimpia ovat shiialaiset Badrin organisaatio, Asa'ib ahl al-Haqq, Kata'ib Hizbollah ja Saraya al-Salam. Hashd-militioilla on ollut keskeinen osa ISISin vastaisissa taisteluissa Irakissa. Ne ovat toimineet yhteistyössä Irakin turvallisuusjoukkojen kanssa, mutta myös suorittaneet omia operaatioitaan ja ottaneet joissain kaupungeissa poliisin tehtäviä itselleen. Virallisesti joukot ovat Irakin hallituksen alaisia, mutta tosiasiallisesti hallinta- ja komentosuhteet ovat monimutkaisia, eikä pääministeri al-Abadilla ole juurikaan todellista valtaa Hashd-militioissa. Useimmilla suurimmista shiimilitioista on yhteyksiä Iraniin. Muilla militioilla taas shiia-ajatollah al-Sistaniin ja muihin uskonnollisiin johtajiin, kuten al-Sadriin. Myös sunneilla ja Irakin vähemmistöillä on shiiojen lisäksi omia militioita al-Hashd al-Shaabissa. Hashd-joukot ovat hyvin suosittuja kansan keskuudessa Irakissa niiden taistelumenestyksen vuoksi. Kansainväliset järjestöt ovat kritisoineet Hashdia lukuisten, erityisesti sunniarabeihin kohdistuneiden, oikeudenloukkausepäilyjen vuoksi.

Raportti päivittää aiemmin julkaistua maatietoa ja sen tarkastelujaksona on heinäkuu 2016 – elokuu 2017. Sen kokoamisessa on käytetty erilaisia julkisia lähteitä, kuten kansainvälisten järjestöjen ja tutkimuslaitosten tuottamia raportteja ja tietoaaineistoja sekä näitä täydentävää uutismateriaalia, joka on ollut Maahanmuuttoviraston saatavilla raportin kirjoittamishetkellä.

Abstract

This report handles the al-Hashd al-Shaabi (PMU/PMF/Hashd), which is a roof-organisation of Iraqi militia groups. Currently, it said to be consisted of about 40 to 60 different groups, the most known being Shia militias, like Badr Organisation, Asa'ib ahl al-Haqq, Kata'ib Hizbollah, and Saraya al-Salam. The Hashd militias have had a key role in the fight against ISIS in Iraq. The militias have not only co-operated with the Iraqi Security Forces but also had their own operations. In some cities they have even taken the duties of the police themselves. Officially, the troops are under the control of the Iraqi Government but in reality, the administration of the Hashd and command chains are much more complicated issues. It is said that prime minister al-Abadi doesn't have any true power in the Hashd. Many of the largest Shia militias have connections to Iran. Other militias are connected to Shia Ayatollah al-Sistani and other religious leaders like al-Sadr. There are also Sunni and other minority militias in al-Hashd al-Shaabi. The Hashd troops have gained a great popularity amongst the Iraqi general public because of their success in fight against ISIS. Nevertheless, the Hashd militias have been subject to criticism by international organisations because of suspected human rights violations, especially towards Sunni Arabs.

This report is an update and it covers the period between July 2016 and August 2017. It is based on different public sources, like reports published by international organisations and research institutes and complementary news material, which the Finnish Immigration Service has had access to at the time of writing of this report.

SISÄLLYS

1. Taustaa	3
1.1. Rekrytointi	4
1.2. Tärkeimmät operaatiot ja toiminta	6
2. Hashd-joukkojen rakenne	7
2.1. Yleistä	7
2.2. Iran-sidonnaiset militiat.....	8
2.3. Sistani-sidonnaiset militiat	8
2.4. Sadr-sidonnaiset militiat	9
2.5. Sunnien ja vähemmistöjen militiat	9
3. Hashd-joukkojen nykyinen asema Irakissa	10
3.1. Al-Hashd al-Shaabin asema suhteessa Irakin valtioon	10
3.2. Rahoitus, sisäinen komentoketju ja hallinto	11
3.3. Suosio, kritiikki ja oikeudenloukkaussyytökset.....	12
4. Tulevaisuuden näkymiä	15
Lähteet	16
Vastuuvapauslauseke – Disclaimer	18

1. Taustaa

Al-Hashd al-Shaabi eli ”Kansan joukot”, joka tunnetaan englanniksi nimellä *People’s Mobilization Forces (PMF)* tai *Popular Mobilization Units (PMU)* on irakilaisten militiaryhmittymien kattoorganisaatio. Irakissa puhekielessä organisaatiota kutsutaan usein yksinkertaisesti nimellä **Hashd**.

Hashd järjestäytyi vuonna 2014, kun ISIS voimistui Irakissa ja suurelta osin sekavassa tilassa olleet Irakin turvallisuusjoukot epäonnistuivat¹ laajalti taistelussa sitä vastaan. ISIS pystyi valtaamaan muun muassa Mosulin armeijan vetäytyttyä kaupungista. Tällöin shiialaiset militiat alkoivat järjestäytyä tarkoituksenaan suojella Irakia ja erityisesti Bagdadia ISISin sunnitaistelijoilta.² Ratkaisevaa oli myös se, että aiemmin hallituksen ulkopuolisiin militiaihin kriittisesti suhtautunut silloinen Irakin pääministeri Nuri al-Maliki³ antoi tukensa vuonna 2014 tuolloin jo olemassa olleille seitsemälle shiimilitialle. Kun turvallisuusjoukot vetäytyivät Mosulista kesäkuussa 2014, al-Maliki hyväksyi asetuksen jolla perustettiin **Hashd-komissio, Hay’at al-Hashd al-Shaabi** (Kansan joukkojen komissio, Commission for the Popular Mobilization Forces). Näihin alkuperäisiin militiaihin kuuluvat Badrin organisaatio, Asa’ib ahl al-Haqq (AAH), Kata’ib Hizbollah (KH), Kata’ib Sayid al-Shuhada, Harakat Hizbollah al-Nujaba, Kata’ib al-Imam Ali ja Kata’ib Jund al-Imam. Al-Maliki on viitannut näihin joukkoihin ”Hashd al-Shaabina” jo vuonna 2013.⁴ Tämän maatieteraportin kirjoitushetkellä arvioidaan, että al-Hashd al-Shaabiin kuuluu noin 40–60 militiaryhmittymää.⁵

Kuva 1. Al-Hashd al-Shaabin logo. Lähde: <http://al-hashed.net/> (21.8.2017)

Shiialainen uskonoppinut (*marja*) ajatollah Ali al-Sistani julisti kesäkuussa 2014 *fatwan*⁶, jossa kehoitettiin kaikkia irakilaisia puolustamaan Irakia ja siellä sijaitsevia pyhiä paikkoja ISISiltä. Kehotusta noudattaneet militiajohtajat tulkitivat sen käskyksi perustaa al-Hashd al-Shaabi.⁷ Al-Sistani on kuitenkin myöhemmin todennut, että hänen tarkoituksenaan oli kehottaa ihmisiä liittymään Irakin turvallisuusjoukkoihin eikä valtion turvallisuuskoneiston ulkopuolisiin militiaihin. Sistani onkin välttänyt kutsumasta joukkoja al-Hashd al-Shaabi -nimellä ja viittaa niihin vain ”vapaaehtoisina sotilaina”.⁸ Osa militiaista perustettiin Sistanin fatwan vaikutuksesta. Monien militiaiden historia ulottuu kuitenkin Hashd al-Shaabin perustamista edeltävään aikaan. Esimerkiksi voimakkaimmat militiat, kuten Badrin organisaatio, Asa’ib ahl al-Haqq (AAH), Kata’ib Hizbollah (KH) ja Saraya al-Salam⁹ olivat olemassa jo ennen Sistanin fatvaa.¹⁰

Fatwan tuella al-Hashd al-Shaabiin kuuluvat militiat pystyivät aloittamaan massiivisen rekrytointikampanjan, jossa vapaaehtoisia värvättiin satojen rekrytointikeskusten avulla. Fatwa

¹ Irakin turvallisuusjoukot, etenkin armeija, olivat jo pitkään kärsineet korruptiosta, johtamisongelmista ja sotilaiden karkaamisesta. Turvallisuusjoukkojen määräksi arveltiin Yhdysvaltojen johtaman koalition vetäytyessä 2011 virallisesti noin 400 000, mutta myöhemmin paljastui, että kirjoilla oli kymmeniä tuhansia ”haamusotilaita”. Tammikuussa 2015 turvallisuusjoukkojen vahvuudeksi arvioitiin noin 100 000 miestä. (Knights 2015; Knights 2016.)

² Migri 2015

³ Pääministerinä vuosina 2006–2014

⁴ Mansour & Jabar 2017, 6

⁵ Duman & Sönmez 2018, 174; Frentzell 2017; AP 21.3.2016

⁶ Fatwa on suositus tai määräys, jonka kuka tahansa islamin uskonoppinut voi antaa.

⁷ Knights 2015, 9–10; Mansour & Jabar 2017, 6

⁸ Mansour & Jabar 2017, 7

⁹ Saraya al-Salam uudelleenorganisoitui vuonna 2014, mutta käytännössä se oli toiminut jo vuodesta 2003 nimellä Mahdin armeija (Jaysh al-Mahdi).

¹⁰ Duman & Sönmez 2018, 175-176

teki militioista legitiimejä Irakin kansalaisten silmissä, joka mahdollisti oman julkisuuskuvan luomisen. Militiat perustivatkin omia tv- ja radiokanavia sekä profiileja sosiaaliseen mediaan, joissa ne kertoivat toiminnastaan ja mahdollisuudesta liittyä niihin. On arvioitu, että fatwan myötä noin 100 000–120 000 henkilöä liittyi Hashd-joukkoihin.¹¹ Arvioiden mukaan shiiavaltaisissa lääneissä 75–90 prosenttia asepalvelusikäisistä 18–30-vuotiaista miehistä on ilmoittanut halukkuutensa astua palvelukseen. Suurin osa ilmoittuneista on jäänyt kuitenkin toistaiseksi reserviin, eivätkä osallistu aktiiviseen palvelukseen.¹²

On arvioitu, että militiat pystyivät rekrytoimaan jopa kymmenkertaisen määrän vapaaehtoisia verrattuna Irakin valtiollisiin turvallisuusjoukkoihin. Vaikka militiat kuuluivat al-Malikin perustaman Hashd-komission, monille ihmisille oli helpompaa värväytyä olemassa olleiden militiaryhmittymien riveihin suoraan kuin Hashd-komission kautta. Ryhmittymillä oli olemassa jo kenttäorganisaatio, jota hyödynnettiin värväämisessä.¹³

1.1. Rekrytointi

Hashd-militioiden värväyskampanja osoittautui hyvin tehokkaaksi ja värväytyminen on ollut suosittua. Kysymyksiä on kuitenkin herättänyt se, ovatko värväytymisen suosiosta huolimatta kaikki taistelijat värväytyneet omasta tahdostaan vai onko värväytymiseen liittynyt militioiden taholta tapahtuvaa pakottamista (pakkorekrytointia).

Human Rights Watchin tutkija Belkis Wille totesi huhtikuussa 2017, että pakkorekrytointiepäilyt tai ”ei täysin vapaaehtoinen” värväytyminen liittyvät eniten sunnien heimomilitioihin. On esiintynyt tapauksia, joissa sunnimilitioissa toimivat heimojohtajat ovat rekrytoineet nuoria, joissain tapauksissa alaikäisiä, miehiä sisäisten pakolaisten (engl. Internally Displaced Person, IDP) leireiltä. Willen mukaan shiamilitioihin yhdistetty pakkorekrytointi on hyvin harvinaista, on tullut ilmi vain yksittäisiä tapauksia, joissa nuoria sunnimiehiä on pakotettu liittymään shiamilitiaan (Kata’ib Hizbollahiin).¹⁴

Willen mukaan rekrytoitumiseen liittyy kuitenkin usein sukulaisten taholta tapahtuvaa painostusta. Sukulaiset saattavat odottaa nuorten miesten seuraavan sukulaistensa, kuten veljiensä tai isänsä, esimerkiksi ja joutuvat värväytymään, jos heidän veljensä tai isänsä päättää tai on päättänyt aiemmin värväytyä militiaan. Willen mukaan keväällä 2016 oli uusi rekrytoitumisaalto.¹⁵

Tutkija Norman Cigarin mukaan Etelä-Irakin shiiaheimot ovat toimineet militioiden keskeisenä rekrytointikanavana. Esimerkiksi Babylonin läänissä kokonaisten heimojenryhmittymien (*tribal contingent*) kerrotaan liittyneen militiaihin, toisinaan päälliköidensä (*shaykh*) johtamina. Lisäksi heimojen kerrotaan perustaneen myös keskuksia vapaaehtoisten rekrytoimiseksi militioiden riveihin:

“Shia tribes served as significant manpower pools and provided a recruitment mechanism, as in Babil province, where tribes set up volunteer recruitment centers, with entire tribal contingents volunteering and tribal shaykhs sometimes leading the volunteers.”¹⁶

Myös Basran alueelle heimojen arvioidaan vastanneen usein vapaaehtoisten rekrytoimisesta, paikallishallinnon tarjotessa rahat näiden varustamiseen:

“For example, in the Basra area, recruits—often by tribal contingent—reported to the police stations, while it was the Basra local government that provided money to outfit the volunteers.”¹⁷

¹¹ Mansour & Jabar 2017, 7, 11, 18–20; Knights 2015, 9-10

¹² Mansour 2016

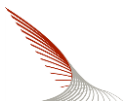
¹³ Mansour & Jabar 2017, 11

¹⁴ Wille 2017, 14–15

¹⁵ Wille 2017, 14–15

¹⁶ Cigar 2015, 7

¹⁷ Cigar 2015, 6

Tutkija Michael Knightsin mukaan Hashd-joukot kontrolloivat nyt monia alun perin sunnivaltaisia alueita, joista shiimilitiat eivät olleet kiinnostuneita ennen ISIS-konfliktin alkua. Näillä alueilla Hashd-joukot ovat vaatineet sunniväestöltä korvauksia ja taistelijoita ennen kuin sunnit voisivat palata alueelle:

“In many of these areas, Sunni displaced persons are only allowed to return to liberated sites if they agree to PMF preconditions, including compensation and provision of military manpower to serve under PMF leadership.”¹⁸

Lisäksi on epäilty joidenkin militoiden värväävän lapsisotilaita riveihinsä. Yhdysvaltojen ulkoministeriön (USDOS) vuotta 2016 koskevassa ihmiskaupparaportissa todetaan, että sen tietoon on edelleen tullut epäilyksiä, että sekä al-Hashd al-Shaabin joukot ja niihin kuuluvat sunnien heimomilitiat olisivat värvänneet lapsisotilaita kuluneen vuoden aikana.¹⁹

Human Rights Watch raportoi elokuussa 2016 Debagan pakolaisleirillä mahdollisesti tapahtuneesta sunnien heimomilitioiden tekemästä lapsisotilaiden värväyksestä.²⁰ USDOS:n raportissa kerrotaan, että Irakin hallitus käynnisti asiaan liittyvät tutkimukset. Hallitus ei kuitenkaan ole raportoinut mahdollisista jatkotoimista tapauksen suhteen:

“In August 2016, the Iraqi government conducted an investigation into credible allegations that government-supported local tribal forces recruited children out of Debaga IDP camp. The government, however, did not provide information of the result of this investigation and whether it prosecuted the alleged perpetrators for child soldier recruitment.”²¹

Lisäksi yleisesti todetaan, että hallinto on tehnyt joitain toimenpiteitä estääkseen lapsisotilaiden värväämisen, mutta se ei ole estänyt joitain Hashd-militoita värväämästä lapsisotilaita Etelä-Irakissa. Irakin hallitus ei kuitenkaan suostu maksamaan palkkaa alaikäisille taistelijoille:

“The government made some efforts to prevent human trafficking, including making efforts to dissuade some PMF factions from recruiting children; however, the PMF reportedly continued to recruit and use children under the age of 18. [...] The government also did not prevent PMF factions in southern Iraq from child recruitment and sponsoring military training camps for high school students, which included some children under the age of 18. However, to dissuade PMF commanders from accepting children who volunteer to fight for the PMF, the government refused to enroll child volunteers in payment programs and did not provide salaries for any child volunteers.”²²

Yhdysvaltojen ulkoministeriön raportti on herättänyt ristiriitaisia kommentteja Irakissa. Hashd-johtajan titteliä käyttävä al-Kaldani kommentoi heinäkuussa 2017, että militioiden värväämät alaikäiset eivät ole koskaan osallistuneet taisteluihin, vaan heitä on vain koulutettu käyttämään aseita. Al-Kaldani ilmoitti, että joukoilla on muutenkin tarpeeksi taistelijoita, joten niiden ei tarvitse värvätä lapsia riveihinsä. Sen sijaan parlamentaarisen ihmisoikeuskomitean jäsen Habib al-Torfi pitää syytöksiä oikeutettuina.²³

Edellä mainittujen tietojen perusteella voidaan todeta, että vaikka shiimilitioiden ei ole osoitettu harjoittavan taistelijoidensa pakkorekrytointia, on mahdollista, että heimojen tai suvun taholta tuleva sosiaalinen paine heimon sisältä liittyä johonkin militiaan saattaa olla hyvinkin vahvaa. Lisäksi, koska militioiden kampanjat ovat olleet hyvin näkyviä ja tehokkaita, on mahdollista että tämä saattaa lisätä sosiaalisen paineen määrää. Käytettävistä olevista lähteistä ei tällä hetkellä löydy tietoja, millaisia seuraamuksia henkilölle saattaa seurata, jos hän kieltäytyy jonkin sukulaisensa tai heimonsa rekrytointiyriytyksestä.

¹⁸ Knights 2017

¹⁹ USDOS 2017

²⁰ HRW 30.8.2016

²¹ USDOS 2017

²² USDOS 2017

²³ Al-Monitor 9.7.2017

1.2. Tärkeimmät operaatiot ja toiminta

Hashd-joukot ovat menestyneet ISISn vastaisessa taistelussa. Tärkeimmät operaatiot, joihin joukot ovat osallistuneet, ovat olleet ISISin vastaiset taistelut Tikritissä, Ramadissa, Fallujassa ja Mosulissa.

Vuonna 2015 Hashd-joukot osallistuivat operaatioon, jossa Tikritin alue vapautettiin ISISiltä maaliskuussa sekä operaatioon, jossa Ramadin alue vapautettiin ISISiltä kesä-joulukuussa 2015. Tikritin operaation jälkeen Hashd-militioita syytettiin kostotoimista paikallista sunniväestöä kohtaan.²⁴

Vuonna 2016 Hashd-joukot osallistuivat Fallujan vapauttamiseen ISISiltä, operaatioissa, jonka päävaiheet ajoittuivat touko-kesäkuulle. Myös Fallujan taistelujen yhteydessä Hashd-militioita syytettiin oikeudenloukkauksista paikallista siviiliväestöä kohtaan.²⁵

Hashd-joukot liittyivät lokakuussa 2016 alkaneeseen Mosulin operaatioon kaksi viikkoa sen jälkeen, kun Irakin muut turvallisuusjoukot olivat aloittaneet taistelut. Hashd-joukoilla oli merkittävä asema muun muassa Mosulin länsiosien vapauttamisessa.²⁶

Muita alueita, joissa Hashd-joukot ovat osallistuneet ISISin vastaisiin operaatioihin ja ottaneet tämän jälkeen alueita hallintaansa ovat Samarra, Jurf al-Sakhar, Tuz Khurmatun ympäristö, Amirlin piirikunta, Beled, al-Bagdadi (Anbar) ja Kirkukin ympäristö (Taza Khurmatu, Daquq).²⁷

Hashd-militioiden suhde muihin Irakin turvallisuusjoukkoihin on läheinen. Käytännössä ne ovat toimineet monissa operaatioissa hallituksen joukkojen kanssa yhteistyössä ja käyttävät sotilasunivormuja. Toisaalta ne ovat suorittaneet myös omia operaatioita ja ylläpitävät tarkastuspisteitä. Tämä on hämärtänyt eroa hallituksen joukkojen ja Hashd-militioiden välillä.²⁸

Institute for the Study of Warin (ISW) kesäkuussa 2017 julkaiseman kartan mukaan (Kuva 2.) Hashd-joukot pitävät hallinnassaan etenkin Diyalan ja Nineven läänien välillä olevaa kaakosta luoteeseen ulottuvaa aluetta.²⁹ Lisäksi Hashd-militioiden valta on vahvaa myös Bagdadissa ja Etelä-Irakissa, joissa militiat ovat ottaneet hoitoonsa jopa monia poliisin tehtäviä ja ylläpitävät edellä mainittuja omia tarkastuspisteitä.³⁰

²⁴ Jamestown Foundation 29.4.2016

²⁵ Al-Jazeera 16.6.2016

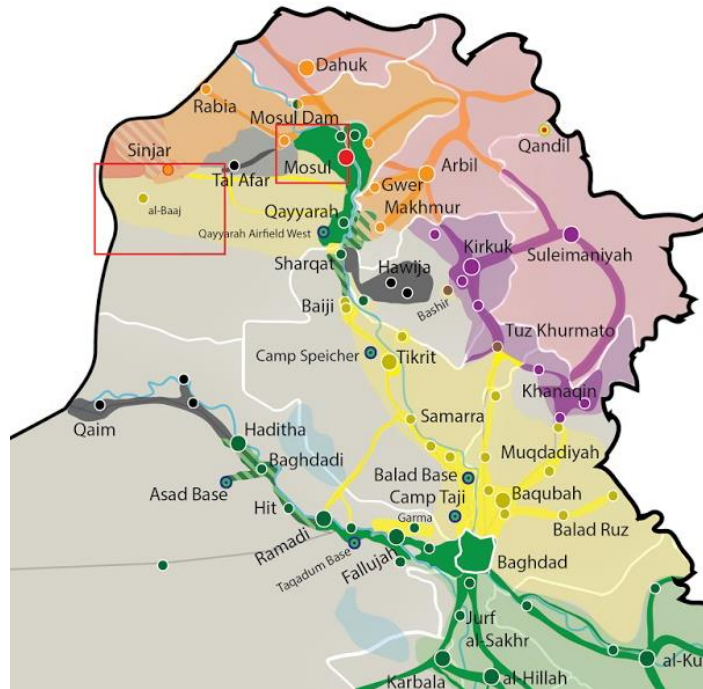
²⁶ Rudaw 12.5.2017

²⁷ Duman & Sönmez 2018, 177

²⁸ Amnesty International 2017

²⁹ ISW 16.6.2017

³⁰ Niqash 19.1.2017; Hiltermann 2017, 12-13

Kuva 2 Hashd-joukkojen hallinnassa pitämät alueet kesäkuussa 2016. Hashd-joukkojen alue keltaisella. Hashd-joukkojen hallitsemat kaupungit kirrkaaman keltaisella ja Hashd-joukkojen ja Irakin turvallisuusjoukkojen yhteiset kaupungit haaleamman keltaisella. Lähde: ISW 16.6.2017 (<http://iswresearch.blogspot.fi/2017/06/iraq-control-of-terrain-map-june-16-2017.html>)

2. Hashd-joukkojen rakenne

2.1. Yleistä

Hashd-joukkojen määrästä on esitetty erilaisia arvioita, mutta virallista tietoa sotilaiden tai ryhmien kokonaislukumäärästä ei ole esitetty. Eri militaryryhmittymien tämän hetkiseksi lukumääräksi arvioidaan noin 50 ja sotilaiden 60 000–140 000 sotilasta. Irakin budjetissa on varattu rahoitus 110 000 sotilaalle.³¹ Koska virallisia tietoja ei ole, on vaikeaa tietää mitkä kaikki ryhmittymät todellisuudessa kuuluvat Hashd-joukkoihin. Tämän vuoksi asiaa käsittelevissä raporteissa ei ole mahdollista käsitellä ja luokitella kaikkia militioita.³²

Joitain luokittelutapoja on kuitenkin esitetty. Norjan maatietopalvelu Landinfo luokittelee al-Hashd al-Shaabin militiat neljään eri ryhmään: Iranin tukemiin militioihin, shiiojen poliittisiin ryhmiin sidoksissa oleviin militioihin, Sistanin *fatwasta* nousseisiin uskonnollisiin ryhmittymiin sidoksissa oleviin militioihin sekä sunnien ja vähemmistöjen muodostamiin militioihin.³³ Mansour ja Jabar luokittelevat Iranin Khomeinia tukeviin militioihin, ajatollah Sistania tukeviin militioihin ja Muqtada al-Sadria tukeviin militioihin. Lisäksi neljäntenä ryhmänä Mansourin ja Jabarin jaottelussa voidaan pitää sunnien ja vähemmistöjen militioita, joita kuvataan pieniksi ja merkitykseltään vähäpätöisiksi.³⁴

Tässä raportissa käytetään seuraavaa ryhmittelyä: **1. Iran-sidonnaiset militiat, 2. ajatollah Sistani -sidonnaiset militiat, 3. muihin uskonnollisiin johtajiin (käytännössä al-Sadriin) sidonnaiset militiat ja 4. sunnien sekä vähemmistöjen militiat.**

³¹ Mansour & Jabar 2017, 3, 12; O'Driscoll & van Zoonen 2017, 19; Hendawi & Abdul-Zahra/AP 21.11.2016; Watling/The Atlantic 22.12.2016

³² O'Driscoll & van Zoonen 2017, 19

³³ Landinfo 3.6.2016

³⁴ Mansour & Jabar 2017, 12

Kokonaisuudessaan suurimmat yksittäiset Hashd-militiat ovat Badrin organisaatio (Iran), Kata'ib Hizbollah (KH, Iran), Asa'ib Ahl al-Haq (AAH, Iran) ja Saraya al-Salam (al-Sadr), joilla arvioidaan olevan yhteensä 10000–25000 taistelijaa. Muita suuria militioita ovat Khorasani-prikaatit, Kata'ib Sayyid al-Shuhada ja Abu Fadel Abbas -prikaati. Lisäksi keskikokoisiksi militioiksi mainitaan Kata'ib al-Imam Ali, Harakat al-Nujabba Sarya Ashura ja Quwwa Shaheed al-Sadr.³⁵

Exeterin yliopiston professori Gareth Stansfield sanoo, että sadristiset militiat ovat sotilasmäärältään suurimpia. Niillä on kuitenkin vain vähän tekemistä ISISin vastaisen taistelun kanssa ja vaikuttavat lähinnä Bagdadissa ja muilla alueilla. Myös AAH ja Badrin organisaatio ovat onnistuneet hyvin rekrytoinneissa ja ovat värvänneet myös shiiaturkmeeneja.³⁶

International Crisis Group -järjestön ohjelmajohtaja Joost Hiltermannin mukaan militiat, joilla ei ole suhteita Iraniin, ovat sotilasmäärältään kaikista suurimpia, mutta ne eivät ole yhtä hyvin aseistettuja ja koulutettuja kuin Iran-sidonnaiset militiat. Hiltermannin mukaan shiamilitioilla on ylipäättensä vain vähän kiinnostusta taistella ISISiä vastaan, vaan ne ovat suuntautuneet enemmän järjestyksen ylläpitämiseen Etelä-Irakissa ja Bagdadissa. Etenkään Iran-sidonnaisilla militioilla ei ole intressejä vallata alueita takaisin ISISiltä Pohjois-Irakissa.³⁷

Seuraavassa yleiskatsaus militioiden pääryhmistä. Tärkeimmistä yksittäisistä militioita on saatavilla lisätietoa maatietopalvelun militiakohtaisista kyselyvastauksista.

2.2. Iran-sidonnaiset militiat

Iran-sidonnaisilla militioilla tarkoitetaan Hashd-militioita, joilla on tiiviit yhteydet Iraniin ja sen ylimpään johtajaan suurajatollah Ali Khameneihin. Badrin organisaation, AAH:n ja KH:n kaltaisten merkittävimpien shiamilitioiden ohella näihin ryhmiin kuuluu useita kohtuullisen pieniä Iranin perustamia militioita, jotka edustavat Iranin etuja Irakissa. Iranin kerrotaan rahoittavan erityisesti näitä ryhmiä ja toimittavan aseita niille. Ryhmittymien johtohahmot ovat julkisesti selvästi osoittaneet tukensa Khameneille suurajatollah Sistanin sijaan. Iran-sidonnaisilla militioilla on toimintaa eniten Etelä-Irakissa. Iranin-suhteiden vuoksi nämä militiat ovat kaikista voimakkaimpia.³⁸ Iranin ja militioiden välisenä linkkinä toimii erityisesti Kata'ib Hizbollahin johtajaksi väitetty Abu Mahdi al-Muhandis, jolla on yhteyksiä myös Iranin vallankumouskaartiin.³⁹

Merkittävimmät Iran-sidonnaiset Hashd-ryhmittymät ovat Asaib Ahl al-Haq (AAH), Badrin organisaatio, Kata'ib al-Imam Ali, Kata'ib Hizbollah, Saraya al-Khorasani. Lisäksi voidaan mainita Kata'ib Jund al-Imam ja Harakat Hizbollah al-Nujaba.⁴⁰

2.3. Sistani-sidonnaiset militiat

Sistani-sidonnaisilla militioilla tarkoitetaan Najafissa päämajaansa pitävään shiiojen uskonnolliseen johtajaan (*marja*) suurajatollah Ali al-Sistaniin kytköksissä olevia Hashd-militioita. Nämä ryhmittymät perustettiin Sistanin antaman fatwan myötävaikutuksesta tarkoituksena puolustaa shiiojen pyhiä paikkoja ISISiltä.⁴¹ Sistanin militiat ovat ajoittain kiistoissa Iran-sidonnaisten militioiden kanssa ja ne ovat pyrkinneet esiintymään Irakin etua ajattelevina ryhmittyminä.⁴²

Tärkeimpiä Sistani-sidonnaisia ryhmittymiä ovat Ali al-Akbar -prikaati ja Abu al-Fadl al-Abbas -joukot.⁴³

³⁵ Duman & Sönmez 2018, 174-175

³⁶ Stanfield 2017, 12-13

³⁷ Hiltermann 2017, 12-13

³⁸ Mansour & Jabar 2017, 13–14

³⁹ Duman & Sönmez 2018, 181

⁴⁰ Landinfo 2016

⁴¹ Mansour & Jabar 2017, 14

⁴² Al-Monitor 4.8.2017

⁴³ Landinfo 2016

2.4. Sadr-sidonnaiset militiat

Sadr-sidonnaisilla militioilla tarkoitetaan käytännössä shiiajohtaja Muqtada al-Sadrin aiemmin Mahdin armeija -nimellä tunnettua Saraya al-Salam -militiaa (engl. Peace Brigades, Rauhan prikaatit) ja siihen kytköksissä olevia ryhmittymiä (sadristit). Mahdin armeija toimi aktiivisesti Yhdysvaltojen johtaman liittouman Irakin valtauksen alkuvuosina 2003–2008, Yhdysvaltojen vastaisena voimana. Ryhmittymä uudelleenaktivoitui vuonna 2014 ISISin Camp Speicherissa shiioihin kohdistaman joukkomurhan seurauksena.⁴⁴

Myös sadristit vastustavat Iranin vallan kasvua Irakissa ja pyrkivät esiintymään Irakin edun ajajina. Tämän vuoksi hekin ovat usein kiistoissa Iran-sidonnaisten militioiden kanssa. Tämän vuoksi Saraya al-Salam on ajoittain ilmoittanut, että se ei kuulu Hashd-militioihin.⁴⁵ Heinäkuussa 2017 al-Sadr vaati Saudi-Arabian-vierailullaan al-Hashd al-Shaabin purkamista.⁴⁶ Toisaalta Hashd-militioiden suosio on tehnyt al-Hashd al-Shaabiin kuulumisesta kannattavaa Saraya al-Salamille.⁴⁷

2.5. Sunnien ja vähemmistöjen militiat

Shiialaisten tahojen lisäksi sunneilla sekä Irakin eri vähemmistöillä, kuten turkmeeneilla ja kristityillä on omia militioita.

Alun perin sunnalaisten tahojen pyrkimyksenä oli muodostaa Irakiin paikallisia kodinturvajoukkoja Kansalliskaartin nimissä, mutta lakialoite ei mennyt läpi Irakin parlamentissa. ISISiä vastaan taistelemaan halunneet sunnit päättivät liittyä al-Hashd al-Shaabiin ja perustuvat omia heimomilitioitaan, joita kutsutaan nimellä **al-Hashd al-Ashaire** ("Tribal PMF"). Myös aiemmin olemassa ollut sunnien heimomilitia, jota kutsutaan englanniksi nimellä "The Sunni Awakening", päätti liittyä al-Hashd al-Shaabiin saadakseen tukea ja rahoitusta.⁴⁸

Al-Hashd al-Ashairen kerrotaan myös saavan rahaa taistelijoiden palkanmaksuun sekä aseita Irakin hallituksesta. Muun muassa Amnesty International on syyttänyt Al-Hashd al-Ashairen joukkoja ihmisoikeusloukkauksista.⁴⁹

⁴⁴ Mansour & Jabar 2017, 14–15

⁴⁵ Mansour & Jabar 2017, 14–15; Al-Monitor 4.8.2017

⁴⁶ Al-Jazeera 5.8.2017

⁴⁷ Mansour & Jabar 2017, 14–15

⁴⁸ Mansour & Jabar 2017

⁴⁹ Amnesty International 2017

3. Hashd-joukkojen nykyinen asema Irakissa

3.1. Al-Hashd al-Shaabin asema suhteessa Irakin valtioon

Melko pian perustamisensa jälkeen al-Hashd al-Shaabia alettiin ajaa viralliseksi osaksi Irakin turvallisuusjoukkoja ja jo syyskuussa 2015 pääministeri Haidar al-Abadi⁵⁰ ilmoitti virallistaneensa al-Hashd al-Shaabin joukot taistelemaan Irakin armeijan rinnalla.⁵¹ Keväällä 2016 Abadin hallinto alkoi valmistella lakia, joka tekisi Hashd-joukoista Irakin turvallisuusjoukkojen osan.⁵²

Marraskuussa 2016 Irakin parlamentti hyväksyi lain, joka teki Hashd al-Shaabista virallisesti Irakin armeijasta itsenäisen Irakin turvallisuusjoukkojen osan, joka on pääministerin alainen. Parlamentin sunnikansanedustajat vastustivat päätöstä ja marssivat ulos parlamentista, sillä he pelkäävät että al-Hashd al-Shaabista muodostuu valtion ulkopuolinen sektaarinen voima. Irakin presidentti Fuad Masoum allekirjoitti lain joulukuussa 2016. Virallisten tahojen mukaan al-Hashd al-Shaabista on tarkoitus tehdä kaikkia irakilaisia palveleva instituutio. Laki määrää samat oikeudet ja velvollisuudet al-Hashd al-Shaabin joukoille kuin Irakin armeijalle. Lain mukaan joukkojen kokonaismäärä saa olla enintään 50 000 sotilasta, joista 15 000 sotilaan tulee olla sunnimuslimoja. Tosin vuoden 2017 budjetissa on varattu rahaa 110 000 sotilaan palkan maksuun.⁵³

Laki myös estää militioiden osallistumisen poliittiseen toimintaan, sillä Irakin perustuslain mukaan aseelliset ryhmät eivät voi osallistua vaaleihin.⁵⁴ Myös pääministeri al-Abadi korosti perustuslain merkitystä vieraillessaan Washingtonissa maaliskuussa 2017.⁵⁵ Eräät Iraniin ja entiseen Irakin pääministeri al-Malikiin liitoksissa olevat militiat ovat kuitenkin ilmoittaneet osallistuvansa vaaleihin yhteisessä koalitiossa. Sen sijaan ajatollah al-Sistani on ilmoittanut, että hän ei kannata militioiden osallistumista politiikkaan eivätkä häntä lähellä olevat militiat aio osallistua vaaleihin.⁵⁶

Maaliskuussa 2017 julkaistun Al-Monitorin uutisen mukaan lakia ei ollut tuolloin vielä pantu käytännössä täytäntöön siihen liittyvien kiistojen vuoksi. Sunnipuolueet vastustavat edelleen lain täytäntöönpanoa. Lisäksi ei ole vielä päätetty millaisen edustuksen kukin militia saa viralliseen al-Hashd al-Shaabiin. Toisaalta jotkut shiitamilitioiden taustalla olevat tahot haluavat varmistaa, että heillä säilyy mahdollisuus poliittiseen osallistumiseen tulevissa vaaleissa ja pyrkivät saamaan lain voimaan mahdollisimman nopeasti. Esimerkiksi AAH:n kerrotaan poistaneen viittauksen ”islamilaisestä vastarinnasta” nimestään ja kiväärin kuvan virallisesta lipustaan.⁵⁷

YK:n mukaan lain toimeenpanossa ei ollut edistytty heinäkuuhun 2017 mennessä. Pääministeri al-Abadi kuitenkin ilmoitti toukokuun lopussa 2017, että kaikki Irakin turvallisuusjoukot, mukaan lukien Hashd-militiat, ovat hänen alaisiaan ja kesäkuussa 2017 useat militiajohtajat ilmoittivat tukevansa pääministerin ilmoitusta.⁵⁸

Vaikka virallisesti lain myötä al-Hashd al-Shaabin militioista tuli Hashd-komission ja täten pääministerin alaisia, ei eri lähteiden mukaan lailla ollut kuitenkaan vaikutusta komentosuhteisiin, vaan se pikemminkin vahvisti militioiden omia valtapyrkimyksiä. Valtiolla tai pääministerillä ei ole edelleenkaan todellista valtaa al-Hashd al-Shaabissa tai sen militioissa. Eri militioiden johtajat pyrkivät edelleen ajamaan omia etujaan, eivätkä ole luovuttaneet valtaansa valtiolle, vaan pyrkivät suorastaan vastustamaan valtion virallista politiikkaa.⁵⁹ Middle East Research Institute MERI:n tutkijat O'Driscoll ja van Zoonen kuvaavat tilannetta seuraavasti: ”[T]he current

⁵⁰ Pääministeri vuodesta 2014 lähtien

⁵¹ Mansour 16.11.2015

⁵² Mansour & Jabar 2017

⁵³ Al-Jazeera 26.11.2016; Al-Monitor 1.12.2016; Rudaw 22.12.2016

⁵⁴ O'Driscoll & van Zoonen 2017, 16; Al-Monitor 31.3.2017

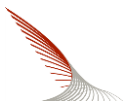
⁵⁵ Al-Monitor 31.3.2017; UN Security Council 25.4.2017, 2

⁵⁶ Niqash 9.3.2017

⁵⁷ Al-Monitor 8.3.2017

⁵⁸ UN Security Council 11.7.2017

⁵⁹ Frentzel 2017, 5–6; O'Driscoll & van Zoonen 2017, 16; Hiltermann 2017, 11–12; IHS Markit 2.12.2016

progression that the PMF [al-Hashd al-Shaabi] is making into being institutionalised only results in them gaining more benefits, but does not necessarily transfer their loyalties.”⁶⁰

Yhteenvetona voidaan todeta, että vaikka lain mukaan virallisesti al-Hashd al-Shaabi on nyt osa Irakin turvallisuusjoukkoja, sen todellinen asema edelleen vähintäänkin epäselvä. Vaikuttaa todennäköiseltä, että pääministeri al-Abadi ei pysty saamaan Hashd-militioita hallintonsa todelliseen hallintaan ainakaan lähiaikoina, vaan yksittäiset militiajohtajat kontrolloivat edelleen omia joukkojaan ja pyrkivät ajamaan omaa agendaansa.

3.2. Rahoitus, sisäinen komentoketju ja hallinto

Virallisesti al-Hashd al-Shaabin hallinnosta ja johtamisesta vastaa Hashd-komissio, joka virallisesti on pääministerin toimiston alainen organisaatio. Tällä hetkellä komission johdossa on **Faleh al-Fayadh**, joka hallituksen kansallisen turvallisuuden neuvonantaja. Hän roolinsa käytännössä kerrotaan olevan hallituksen ja militioiden välisten neuvottelujen pitäminen, varsinaisen johtamisen sijasta.⁶¹ Komission varakomentaja on entinen Irakin armeijan kenraali **Muhsin al-Kaabi**, jonka pääministeri al-Abadi nimitti tehtävään helmikuussa 2016.⁶²

Todellisuudessa komentoketju on monimutkaisempi ja eri ryhmittymät ja henkilöt kilpailevat johtajuudesta. Entinen valtaa näyttää olevan Iran-sidonnoisilla ryhmillä ja Hashd-komission valtaa pitävinä henkilöinä ovat näyttäytyneet Kata'ib Hizbollahin johtajana pidetty **Abu Mahdi al-Muhandis** sekä Badrin organisaation johtohahmo **Hadi al-Ameri**.⁶³

Muhandis oli aiemmin Hashd-komission varakomentaja, kunnes al-Abadi päätti syrjäyttää hänet al-Kaabilla yrityksenään saada joukot tiukemmin omaan komentoonsa. Muhandiksen tittelinä käytetään julkisuudessa ja Hashd-komission verkkosivuilla nykyäänkin ”Hashd-johtajaa” aiemman varakomentajan sijaan.⁶⁴ Abu Mahdi al-Muhandiksella lieneekin suurinta valtaa Hashd-joukoissa ja hänen kerrotaan kontrolloivan muun muassa Hashd-komission rahoja ja sitä keille sotilaille maksetaan palkkoja. Mansour ja Jabar kuvaavat asetelmaa seuraavasti:

“Since Muhandis and Ameri largely control the commission, they also have emerged as the PMF administrators in charge of salary distribution. Abadi has been unable to gain control over the allocation of funds. All he has been able to do is send the promised money to the commission. This became clear when Muhandis’s criticism of Abadi for slow payments surfaced. Abadi was forced to capitulate. [...] As such, rather than a monthly distribution of salaries directly from the state, the PMO sends a lump sum to Muhandis. According to multiple PMF sources, Muhandis has the final word on whom to pay. By being in charge of dividing the lump funds designated for the PMF from the PMO, then, pro-Khamenei leaders such as Ameri and Muhandis are in a position to control the flow of volunteers by allocating funds to their preferred groups.”⁶⁵

Hashd-komission rahoitus tulee pääosin Irakin valtion budjetista ja rahoituksen määräksi on kerrottu noin miljardi dollaria vuodessa. Reutersin haastattelemien AAH:n ja Badrin organisaation edustajien mukaan Iran aiemmin tuki militioita taloudellisesti, mutta tämä on vähentynyt maan talousongelmien vuoksi.⁶⁶ Iran kuitenkin toimittaa edelleenkin aseita ja neuvonantajia al-Hashd al-Shaabille ja iranilaiset myös kouluttavat Hashd-joukkoja. Näiden sotilaallisten neuvonantajien on kuitenkin todellisuudessa kerrottu osallistuvan myös taisteluihin.⁶⁷ International Crisis Group -

⁶⁰ O’Driscoll & van Zoonen 2017, 16

⁶¹ Mansour & Jabar 2017, 18; The Atlantic 22.12.2016

⁶² Mansour & Jabar 2017, 20

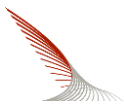
⁶³ Duman & Sönmez 2018, 176; Mansour & Jabar 2017, 20; O’Driscoll & van Zoonen 2017

⁶⁴ Mansour & Jabar 2017, 20

⁶⁵ Mansour & Jabar 2017, 19

⁶⁶ Reuters 21.10.2015

⁶⁷ Duman & Sönmez 2018, 181

järjestön ohjelmajohtaja Joost Hiltermannin mukaan shiimilitiat saavat kuitenkin edelleen rahoitusta myös Iranilta. Hänen mukaansa Iran tukee taloudellisesti myös joitain sunnien militioita, jotta ne tekisivät yhteistyötä shiimilitioiden kanssa.⁶⁸

Vaikka Hashd-johtajien Iran-sidonnaisuus ja shiia-sektaarisuus korostuu Hashd-joukkojen julkisuuskuvaan, sen takana on kuitenkin muitakin ideologioita.⁶⁹ Iran-sidonnaisten militioiden johtoasema Hashd al-Shaabissa on aiheuttanut kiistoja eri militioiden välillä. Sistaniin ja Sadriin sidoksissa olevat militiat ovat syyttäneet Muhandista Hashd-komission rahoituksen manipuloinnista edustamiensa militioiden eduksi. Sistaniin ja Sadriin sidoksissa olevat militiat ovat saaneet palkalliseksi Hashd-sotilaksi paljon vähemmän sotilaita kuin ovat toivoneet ja vastaavasti Iran-sidonnaisilla militioilla on suhteessa huomattavasti enemmän sotilaita. Iran-sidonnaiset militiat ovat kuitenkin kiistäneet omien militioidensa suosimisen.⁷⁰

On kuitenkin huomioitava, että kaikille Hashd-sotilaille ei makseta palkkaa. Ainakin alun perin vain sellaisille sotilaille maksettiin, jotka olivat värväytymishetkellä työttömiä. Palkattujen sotilaiden määräksi arvioidaan 65–75 prosenttia sotilaiden kokonaismäärästä. Kuukausipalkaksi kerrotaan 875 000 Irakin dinaaria, josta 125 000 menee sotilaiden ylläpitokuluihin.⁷¹

Abadi on pyrkinyt vähentämään Iran-sidonnaisten militioiden valtaa, sillä Yhdysvallat, muut militiat ja ihmisoikeusjärjestöt ovat painostaneet tähän. Abadi on pyrkinyt heikentämään Hashd-joukkoja vahvistamalla muun muassa Terrorismin vastaisen viraston (CTS) erikoisjoukkoja (nk. kultaiset prikaatit) ISISin vastaisessa taistelussa. Abadi on myös estänyt shiiaavaltajien Hashd-joukkojen osallistumisen joihinkin ISISin vastaisiin operaatioihin sunnialueilla. Mansour ja Jabar kommentoivat tilannetta seuraavasti: *“Yet although Muhandis still controls the PMF budget, Abadi increasingly has begun controlling the security strategy against the Islamic State.”*⁷²

Yhteenvetona Hashd-joukkojen komentosuhteista voidaan todeta, että todellista valtaa Hashd-komissiossa pitävät Iran-sidonnaiset militiat ja etenkin Kata’ib Hizbollahin komentaja Abu Mahdi al-Muhandis, joka pystyy kontrolloimaan sotilaiden palkanmaksua.

Vaikka on ollut yrityksiä luoda al-Hashd al-Shaabista yhtenäisempi organisaatio, toimii jokainen yksittäinen Hashd-militia edelleen oman lippunsa alla. Tämä tekee komentosuhteista monimutkaisia ja tämän vuoksi eri ryhmittymien välillä on ollut välikohtauksia.⁷³

Täten koska jokainen militia on oma organisaationsa, on epätodennäköistä, että mikään yksittäinen taho ei pysty kontrolloimaan niiden kaikkien tekemisiä. Monet pienemmät ryhmät saattavat toimia melko itsenäisesti. Irakin pääministeri al-Abadi on pyrkinyt lisäämään valtaansa Hashd-joukoissa toistaiseksi siinä onnistumatta. Al-Abadi on kuitenkin pystynyt lisäämään muiden Irakin turvallisuusjoukkojen merkitystä ISISin vastaisessa taistelussa, joka on jonkin verran vähentänyt Hashd-joukkojen merkitystä.

3.3. Suosio, kritiikki ja oikeudenloukkaussyytökset

Koska Hashd-militiat ovat menestyneet hyvin ISISin vastaisissa taisteluissa, on al-Hashd al-Shaabi tullut hyvin suosituksi etenkin shiiojen keskuudessa. Militiat ovat hyvin näkyvästi esillä Irakissa ja taisteluissa kuolleita Hashd-sotilaita pidetään marttyyreinä. Mansour ja Jabar kuvaavat haastattelemaansa Hashd-sotilaaseen viitaten joukkojen asemaa hyvin vahvaksi ja kyseenalaistamattomaksi:

“As one fighter from the city of Amarah stated, ‘You can criticize any politician or even religious cleric, but you cannot speak against the Hashd and its martyrs.’ To

⁶⁸ Hiltermann 2017, 11-12

⁶⁹ O’Driscoll & van Zoonen 2017, 18

⁷⁰ Mansour & Jabar 2017, 18–20

⁷¹ Duman & Sönmez 2018, 179

⁷² Mansour & Jabar 2017, 21

⁷³ Duman & Sönmez 2018, 177

*many, these martyrs have given up their lives in defense of their country. Iraqi society is now full of popular songs, commercials, and banners that honor the leaders and martyrs of various PMF military groups.*⁷⁴

Sen sijaan kritiikkiä on herättänyt Hashd-militioiden toiminta sunnalaisilla alueilla ISISin vastaisten taistelujen yhteydessä. Amnesty International (AI) on syyttänyt Hashd-militioita erityisesti sunniarbeihiin kohdistuvista ihmisoikeusloukkauksista ISISiltä vapautetuissa kaupungeissa kostonäköisesti ISISin toimista shiioja kohtaan:

*”PMU militias have carried out a systematic pattern of violations, including enforced disappearance, extrajudicial executions and other unlawful killings and torture of Sunni Arab men and boys, seemingly in revenge for IS attacks, and at times to extort money from the families of those they have abducted.*⁷⁵

Lisäksi ongelmia sunneille ovat aiheuttaneet militioiden monissa kaupungeissa ylläpitämät tarkastuspisteet, joilta AI:n tietojen mukaan on kadonnut lukuisia sunnimiehiä. Militiat ovat pakottaneet sunneja lähtemään kodeistaan ja jotkut sunnit eivät ole uskaltaneet palata shiimilitioiden uhan vuoksi kaupunkiin, joista he olivat paenneet ISIS-konfliktin alettua:

*”Predominantly Shi’a paramilitary militias operating under the PMU exercise effective control over entire cities and neighbourhoods and control access to others through manning checkpoints. In areas with mixed populations, where there is a history of intercommunal tensions dating back to the worst period of Sunni-Shi’a civil strife from 2006-2007, members of Arab Sunni communities live in constant fear of abduction, killing, loss of property and extortion, prompting many to flee. Militias have also destroyed homes and other civilian property and barred Sunni Arabs from returning to areas recaptured from IS. Others have been afraid to return to their homes fearing revenge attacks by militias who have committed war crimes and serious human rights violations in a climate of impunity.*⁷⁶

AI:n mukaan Irakin viranomaiset ovat tuominneet Hashd-militioiden oikeudenloukkaukset, mutta sen tietojen mukaan yhdellekään militialle tai sellaisen jäsenelle ei ole koitunut viranomaisten taholta seuraamuksia oikeudenloukkausten johdosta:

*”However, Amnesty International is not aware of any members of the PMU who have been prosecuted or convicted for committing human rights violations. Amnesty International’s requests to the Iraqi authorities for information on whether any members of the PMU had been charged or tried for committing human rights violations since 2014 – most recently in a memorandum addressed to the Prime Minister on 21 September 2016 – have gone unanswered.*⁷⁷

Human Rights Watch on kertonut Hashd-militioiden kohdistaneen oikeudenloukkauksia sunniarabisiviilejä kohtaan esimerkiksi Fallujan taisteluiden yhteydessä vuonna 2016.⁷⁸ HRW vaatii Irakin hallitusta pitämään Hashd-militat pois Mosulin operaatiosta. HRW:n mukaan sunnien Hashd-militiat ovat kuitenkin tehneet monia oikeudenloukkauksia Mosulin operaation aikana.⁷⁹

Yhteenvetona voidaan todeta, että al-Hashd al-Shaabilla ja sen militioilla on suosittu asema Irakissa, koska joukot ovat menestyneet ISISin vastaisessa taistelussa. Kansainväliset järjestöt ovat todenneet monissa tapauksissa sekä shiiojen että sunnien Hashd-militioiden syyllistyneen

⁷⁴ Mansour & Jabar 2017, 3

⁷⁵ Amnesty International 2017

⁷⁶ Amnesty International 2017

⁷⁷ Amnesty International 2017

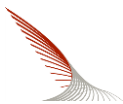
⁷⁸ Human Rights Watch 7.7.2016

⁷⁹ Human Rights Watch 6.1.2017

ihmisoikeusloukkauksiin. Etenkin shiamilitioita on syytetty sunneihin kohdistuvasta sektaarisesta väkivallasta ja mielivaltaisista pidätyksistä.

Oikeudenloukkauksia käsitellään tarkemmin yksittäisiä Hashd-militioita koskevissa maatietojulkaisuissa.

4. Tulevaisuuden näkymiä

Al-Hashd al-Shaabin tulevaisuus ISISin vastaisten taistelujen jälkeen näyttää tällä hetkellä edelleen epäselvältä. Useat tahot ovat vaatineet Hashd-militioiden lakkauttamista tai niiden integroimista osaksi Irakin armeijaa siten, että joukkojen todellinen määräysvalta siirtyisi Irakin hallitukselle.

Asiaan on tällä hetkellä kolme näkökulmaa. Sistaniin ja Sadriin sidonnaiset militiat ovat valmiita integroimaan joukkonsa Irakin turvallisuusjoukkoihin, mutta Iraniin ja Khameneihin sidonnaiset militiat haluavat pitää joukot itsenäisinä. Iran-sidonnaiset militiat ovat halukkaita tekemään al-Hashd al-Shaabista Iranin vallankumousjoukkojen tapaisen armeijasta itsenäisen turvallisuusjoukkojen osan.⁸⁰ Kolmas vaihtoehto, jota erityisesti sunnitahot ovat ajaneet, on se, että Hashd-joukot liitettäisiin Irakin kansalliskaartiin ja ne toimisivat alueellisina kodinturvajoukkoina (Haras al-Watani). Tällöin shiialaiset joukot toimisivat shiialaisilla alueilla ja sunnalaiset sunnialueilla.⁸¹

Vaikka militiat integroitaisiinkin Irakin turvallisuusjoukkoihin, on todennäköistä, että ne haluaisivat ylläpitää edelleen omaa identiteettiään ja edistää omaa agendaansa.⁸² Etenkin Iran-sidonnaisille militioille on tärkeää, että militiat pysyvät itsenäisinä, sillä Irak on jakaantunut valtio ja shiiamilitioilla on tärkeä merkitys shiianationalismin ylläpitämisen kannalta.⁸³ Tämä on tärkeää myös Dawa-puoluetta edustavalle entisille pääministerille Nuri al-Malikille, joka pyrkii palaamaan valtaan yhteistyössä Muhandiksen ja Amerin kanssa ja siksi kannattaa al-Hashd al-Shaabin itsenäistä asemaa. Sen sijaan myös Dawa-puoluetta edustava nykyinen pääministeri al-Abadi, suurajatollah al-Sistani, al-Sadr, monet sunnijohtajat ja Irakin Kurdistanin hallinto haluaisivat estää Malikin paluun ja ajavat Hashd-joukkojen integroitumista Irakin turvallisuusjoukkoihin. Tällä hetkellä al-Abadilla ei ole kuitenkaan tarpeeksi valtaa integroida joukkoja.⁸⁴ Tästä osoituksena on esimerkiksi se, että elokuussa 2017 al-Abadi kieltäytyi lakkauttamasta al-Hashd al-Shaabia, kun Saraya al-Salam -militiaa johtava shiiajohtaja Muqtada al-Sadr vaati sitä.⁸⁵ Abadi on kuitenkin pyrkinyt vähentämään Hashd-taistelijoiden määrää.⁸⁶

Tältä pohjalta voidaan todeta, että al-Hashd al-Shaabin tai sen joukkojen asema ei todennäköisesti tule muuttumaan lähitulevaisuudessa, vaikka Irakin hallitus pyrkiikin saamaan niitä tiukemmin hallintaansa. Hashd-joukoilla tulee olemaan keskeinen asema ISISin vastaisissa taisteluissa myös tulevaisuudessa. Lähitulevaisuudessa militioiden asemaan vaikuttanevat myös tulevat alue- ja parlamenttivaalit, joihin monet militiat ovat halukkaita osallistumaan puolueina.

⁸⁰ Mansour & Jabar 2017, 12

⁸¹ Duman & Sömnez 2018, 180

⁸² Duman & Sömnez 2018, 180

⁸³ O'Driscoll & van Zoonen 2017

⁸⁴ Mansour & Jabar 2017, 12

⁸⁵ Al-Jazeera 5.8.2017

⁸⁶ Mansour & Jabar 2017, 12

Lähteet

- Maatietopalvelun kyselyvastaus 21.7.2016. *IRAK / Shiiamilitiat, al-Hashd al-Shaabi, yleistietao*. Tellus-maatietokanta.
- Maatietopalvelun teemaraportti. 2015. *Bagdadin turvallisuustilanne – shiiamilitiat*. Migri. Saatavilla: http://www.migri.fi/download/59768_Suuntaus_Bagdadin_turvallisuustilanne_shiiamilitiat.pdf?9b9e40f88bbcd488
- The Atlantic. 22.12.2016. *The Shia Militias of Iraq*. Saatavilla (20.9.2017) <https://www.theatlantic.com/international/archive/2016/12/shia-militias-iraq-isis/510938/>
- Amnesty International. 2017. *Iraq: Turning a Blind Eye – The Arming of the Popular Mobilization Units*. Saatavilla (20.9.2017): http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1483619642_mde1453862017english.pdf
- AP. 21.3.2016. *Fears in Iraqi government, army over Shiite militias' power*. Saatavilla (20.9.2017): <https://apnews.com/9696d8589a774c33a2e29aaf9699330c/fears-iraqi-government-army-over-shiite-militias-power>
- Business Insider. 8.6.2015. *Iran is building a force in Iraq that Baghdad can't control*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.businessinsider.com/iran-is-building-a-force-in-iraq-that-baghdad-cant-control-2015-7?r=US&IR=T&IR=T>
- Cigar, N. 2015. *Iraq's Shia Warlords and their Militias: Political and Security Challenges and Options*. Carlisle Barracks, PA: U. S. Army War College Press.
- Duman, B. & Sönmez, G. 2018 [saatavilla jo 2017]. *An Influential Non-state Armed Actor in the Iraqi Context: Al-Hashd Al-Shaabi and the Implications of its Rising Influence*. Teoksessa Yesiltas, M. & Kardas, T. (toim.). *Non-state Armed Actors in the Middle East: Geopolitics, Ideology, and Strategy*. London: Palgrave Macmillan.
- Frentzel, K. 2017. *The Future Role of The Hashd al-Shaabi in Iraq - Key Influencers of Post-ISIS Politics?* Policy Paper 11, Konrad Adenauer Stiftung. Saatavilla (20.9.2017): http://www.kas.de/wf/doc/kas_49248-1522-2-30.pdf?170616105301
- Hiltermann, J. (International Crisis Group). 2017. *EASO Practical Cooperation Meeting on Iraq, meeting in Brussels, Belgium, held on: 25-26 April 2017*. Meeting Report. Saatavilla (20.9.2017): https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/IRQ_Meeting_Report.pdf
- Human Rights Watch. 6.1.2017. *Integrating Iraqi Fighting Forces Is Not Enough*. Saatavilla (20.9.2017): <https://www.hrw.org/news/2017/01/06/integrating-iraqi-fighting-forces-not-enough>
- Human Rights Watch. 30.8.2016. *Iraq: Militias Recruiting Children*. Saatavilla (20.9.2017): <https://www.hrw.org/news/2016/08/30/iraq-militias-recruiting-children>
- Human Rights Watch. 7.7.2016. *Iraq: Fallujah Abuses Inquiry Mired in Secrecy*. Saatavilla (20.9.2017): <https://www.hrw.org/news/2016/07/07/iraq-fallujah-abuses-inquiry-mired-secrecy>
- IHS Markit. 2.12.2016. *Law legalising Iraq's Hashd al-Shaabi assures militias' funding and facilitates political engagement but hinders country's reconciliation project*. Factiva-uutistietokanta.
- Institute for the Study of War. 16.6.2017. *Iraq Control of Terrain Map: June 16, 2017*. Saatavilla (20.9.2017): <http://iswresearch.blogspot.fi/2017/06/iraq-control-of-terrain-map-june-16-2017.html>
- Jamestown Foundation. 29.4.2016. *Iraq's Shia Militias: Helping or Hindering the Fight Against Islamic State?*. Terrorism Monitor 14:9. Saatavilla (20.9.2017):

<https://jamestown.org/program/iraqs-shia-militias-helping-or-hindering-the-fight-against-islamic-state/>

Al-Jazeera. 26.11.2016. *Iraq's parliament passes law legalising Shia militias*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.aljazeera.com/news/2016/11/iraq-parliament-passes-law-legalising-shia-militias-161126133010696.html>

Al-Jazeera. 16.6.2016. *Fallujah civilians: 'Militias take turns to torture us'*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.aljazeera.com/news/2016/06/iraq-civilians-recall-days-hell-militia-160616060343081.html>

Knights, M. 2017. *Predicting the Shape of Iraq's Next Sunni Insurgencies*. CTC Sentinel 10:7, August 2017. Saatavilla (20.9.2017): https://ctc.usma.edu/v2/wp-content/uploads/2017/08/CTC-Sentinel_Vol10Iss7-8.pdf

Knights, M. 2016. *The Future of Iraq's Armed Forces*. Al-Bayan Center for Planning and Studies. Saatavilla (20.9.2017): <https://www.washingtoninstitute.org/uploads/The-future.pdf>

Knights, M. 2015. *The Long Haul : Rebooting U.S. Security Cooperation in Iraq*. The Washington Institute for Near East Policy. Saatavilla (20.9.2017): http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus137_Knights4.pdf

Lattimer, M. (Ceasefire Centre for Civilian Rights). 2017. *EASO, Practical Cooperation Meeting on Iraq, meeting in Brussels, Belgium, held on: 25-26 April 2017*. Meeting Report. Saatavilla (20.9.2017): https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/IRQ_Meeting_Report.pdf

Mansour, R. & Jabar, F. A. 2017. *The Popular Mobilization Forces and Iraq's Future*. Carnegie Middle East Center. Saatavilla (20.9.2017): <http://carnegie-mec.org/2017/04/28/popular-mobilization-forces-and-iraq-s-future-pub-68810>

Mansour, R. 2016. *The Popularity of the Hashd in Iraq*. Carnegie Middle East Center. Saatavilla (20.9.2017): <http://carnegie-mec.org/diwan/62638?lang=en>

Mansour, R. 16.11.2015. *From Militia to State Force: the Transformation of al-Hashd al-Shaabi*. Carnegie Middle East Center. Saatavilla (20.9.2017): <http://carnegie-mec.org/diwan/61986?lang=en>

Al-Monitor. 4.8.2017. *Iraq and Iran struggle for control over Popular Mobilization Units*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/08/iraq-iran-popular-mobilization-units.html>

Al-Monitor. 31.3.2017. *How will Abadi handle Iraq's Shiite militias?*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/03/iraq-abadi-shiite-militias-us-sunnis-kurds-isis.html>

Al-Monitor. 8.3.2017. *Why Iraq's law on Popular Mobilization Units isn't all that popular*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/03/iraq-election-pmu-shiite-militias-abadi.html>

Al-Monitor. 14.12.2016. *How Iraq's PMU law is disrupting national unity efforts*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/12/national-settlement-pmu-law-iraq.html>

Niqash. 9.3.2017. *Shooting For Political Stardom: Iraq's Controversial Militias Fail To Agree On Unified Electoral Positions*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.niqash.org/en/articles/politics/5536/Iraq's-Controversial-Militias-Fail-To-Agree-On-Unified-Electoral-Positions.htm>

Niqash. 19.1.2017. *Baghdad's Legal Gangs? As Iraqi Police Lose Control Of Streets, Militias Take Over*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.niqash.org/en/articles/security/5524/>

O'Driscoll, D & van Zoonen, D. 2017. *The Hashd al-Shaabi and Iraq: Subnationalism and the State*. MERI Middle East Research Institute. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.meri-k.org/wp-content/uploads/2017/03/PMF-Report-0.2.pdf>

Reuters. 21.10.2015. *Power failure in Iraq as militias outgun state*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.reuters.com/investigates/special-report/iraq-abadi/>

Rudaw. 12.5.2017. *Hashd al-Shaabi launch multi-front operation against ISIS west of Mosul*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/12052017>

Rudaw. 22.12.2016. *UPDATED: Iraqi president signs Hashd al-Shaabi law*. Saatavilla (20.9.2017): <http://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/191220161>

Stansfield G. (University of Exeter). 2017. *EASO, Practical Cooperation Meeting on Iraq, meeting in Brussels, Belgium, held on: 25-26 April 2017*. Meeting Report. Saatavilla (20.9.2017): https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/IRQ_Meeting_Report.pdf

United States Department of State USDOS. 2017. *Trafficking in Persons Report 2017*. Saatavilla (20.9.2017): <https://www.state.gov/documents/organization/271339.pdf>

Wille, B. (Human Rights Watch). 2017. *EASO, Practical Cooperation Meeting on Iraq, meeting in Brussels, Belgium, held on: 25-26 April 2017*. Meeting Report. Saatavilla (20.9.2017): https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/IRQ_Meeting_Report.pdf

Vastuuvapauslauseke – Disclaimer

This document was written by the Finnish Immigration Service's COI Service according to the common EU-guidelines for processing factual COI (2008). It was therefore composed on the basis of carefully selected, publicly available sources of information. All sources used are referenced. All information presented, except for undisputed/obvious facts has been cross-checked, unless stated otherwise. The information provided has been researched, evaluated and processed with utmost care within a limited time frame. However, this document does not pretend to be exhaustive. Neither is this document conclusive as to the merit of any particular claim to refugee status or asylum. If a certain event, person or organization is not mentioned in the document, this does not mean that the event has not taken place or that the person or organization does not exist. The information in the document does not necessarily reflect the opinion of the authority and makes no political statement whatsoever.